

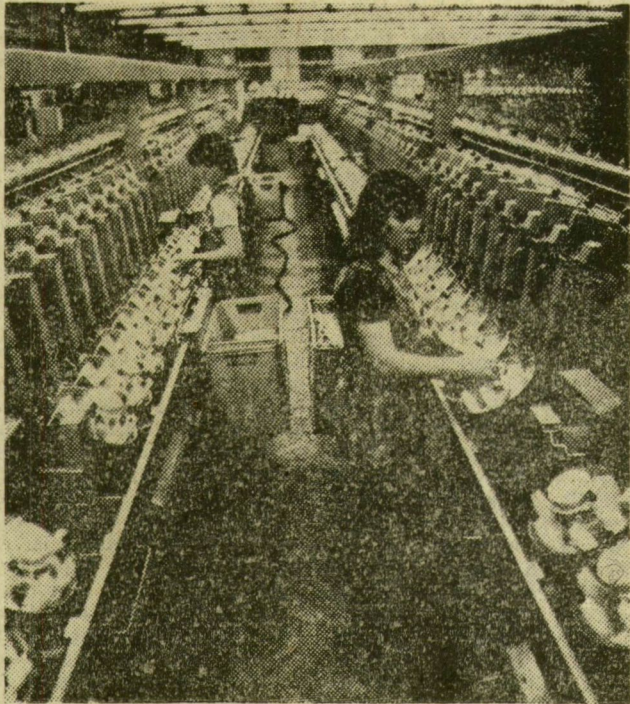
A rekonstrukció lépcsői

Új gépek a Szegedi Textilművekben

A pamutiparban a hetvenes években jelentős, a nép-gazdaságot is hátrányosan érintő változások történtek. Ennek az iparágak jelenleg 22 százalékkal van kevesebb dolgozója, mint nyolc évvel ezelőtt. Ez a nagyművű elvándorlás önmagában is gond, azonban ehhez még az is párosul, hogy a gépek 13,5 százaléka selejtnek minősíthető. Adjuk hozzá: a fonókákban, szövődékekben jórészt határainkon túlról származó anyagokkal dolgoznak, amelyeknek árai az elmúlt években jelentős mértékben emelkedtek. Az említett jelenségek együttesen eredményezik: ugyanazon termék-féleségek önköltsége évről évre nő. Ugyanakkor a világpiacra ellenkező tendencia érvényesül: a pamutipari végtermékek egyre olcsóbbak.

Ebben az egyre élesedő konkurrenciaharcban csak akkor állhatjuk meg a helyünket, ha a honi fonodáinkat, szövődéinket korszerűsítjük. Vagyis: a régi gépeket újakkal kell felváltani. Qlyanokkal, amelyekkel kifogástalan minőségű anyagokat lehet készíteni, nagy termelékenységgel.

A Szegedi Textilművekben az idén új gépeket állítottak munkába, az előkészítő üzemrészeken. Ott, ahol a legnagyobb szükség van a termelékenység növelésére, és a minőség javítására. Hisz az előkészítő munkája nagyban befolyásolja a szövődésszövődék termelését. A gyári fonoda kapacitása ugyanis kétszerese a szövődéének. Így a Szegeden készült fonalat az ország más területein is használják. A mini korszerűsítésnek éppen ebben rejlik a lényege: hogy nemcsak a szegedi gyárban érződik a hatása az új gépek munkájának, hanem a pamutipar egészében.

Nagy László felvétele
A két új gép és kezelőik

A két, csévézésre alkalmas Autoconert az NSZK-ban vásárolták, és dícséretes gyorsasággal, három hét alatt szerelték be az üzembe. A teljesen automata gépek kezelése nagy szakértelmet nem kíván, ám a javítások, karbantartások igen. Ezért az üzemrész műszaki gárdájának tanfolyamot szerveztek, ahol az érintettek megismerkedhetnek az új gépek paramétereivel. Ez azért is lényeges,

mert számtalan példa bizonyítja, hogy hazai szakembereink nem mindig értenek kellő fokú a külföldi berendezésekhez.

A gyárban azt mondják, az új gépek beavattották a hozzájuk fűzött reményeket, az előkészítő munka színvonalára emelkedett. Az ideiglenes beavattás azonban csak a rekonstrukció első lépcsőfoka. A gyárban is azon vannak, hogy — a lehetőségekhez képest — további új berendezésekkel frissítsék fel gépparkjukat. Hiszen ez a záloga az előbbre lépésnek.

Jövőre: szökőév

Február 24. — szökőnap

1980 szökőév, háromszázhatvanhat napig tart az esztendő. Általában 4 évenként azért jelölnek a naptárak szökőévet, mert a csillagászati évszakok változásán alapuló napév — vagyis az az idő, amíg a Föld megkerüli a Napot — nem pontosan 365, hanem megközelítően 365 és egynegyed nap. Az így megmaradó, a naptárban el nem „könyvelhető” órák összeadva négyévenként kis eltéréssel 24 órára kerekednek, és ebből lesz a szökőév eggyel több napja. Így viszont némi kétsége lesz a naptárnak, ezért 400 évenként három szökőnapot kiiktatnak. A századforduló évei közül csak 400 366 naposak, amelyek 400-zal is oszthatók. Századfordulón legutóbb 1600-ban volt, s legközelebb 2000-ben lesz szökőév.

Kevésbé ismeretes, hogy a szökőnap — a logikát felrúgva — nem február 29-e, hanem február 24-e. Ennek oka régebbi időkben keresendő. A rómaiak félve az istenek haragjától, „elrejtették” a többletnapot, s február 23-a után 23-a másnapját számolták, a hónap látszólag így megmaradt 28 naposnak. A „csalafintaság” a mai naptárkészítésnél nyomot hagy. A szökőévekben, így 1980-ban, február 24-e szökőnap, ezért ettől a naptól a hónap végéig megváltoznak a névnapok egyébként kötött dátumai. Amíg más évben a Mátyások február 24-én ünnepelek, addig szökőéven 24-e szökőnap, s így 25-e az övék.

A napok, hónapok, évek múlását, mint ismeretes, az 1582-ben életbe lépett Gregory-féle naptár szerint számoljuk. Ennek a naptárnak hibái közé tartozik, hogyha a néhány óra többletet a szökőévben el is helyezi, de még így is évente 26 másodperc megmarad. Ezeknek a

másodperceknek az összege 3300 évenként egy újabb, a naptárban nem jelölt napot ad. Ez azonban valószínűleg nem okoz majd gondot utódainknak, mert az egyébként is meglehetősen bonyolult naptár megreformálásán már dolgoznak.

Az ENSZ külön e célra alakult albizottsága eddig csaknem háromszáz naptárreform-tervezetet vizsgált meg. Legtöbb támogatója annak a világnaptár-tervezetnek van, amelynek legnagyobb előnye, hogy az év napjainak száma héttel osztható, így ez egyben öröknapnaptár lenne, az ünnepnapok is mindig az évszak ugyanarra a napjára esnének. Április 4-ét például mindig szardán ünnepelelnék. A 365. napot a világnaptár egyszerűen kihagyná, s nevezetesen napként a világképe napként ünnepelelnék az év végén. Szökőévben két ilyen világnap is lenne.

Székesfehérvár

Átalakul a belváros

„Nyitott” lesz Székesfehérvár belvárosa: a jövő év elején kezdődő tömegrekonstrukció során a toldaleképiletek lebontásával, egyes épületek udvarainak megnyitásával, nagy, átjárható közterületeket alakítanak ki.

A több éves munkát követően szinte teljesen átalakul a belváros képe: az Arany János, a Kossuth Lajos és a Petőfi Sándor utcában, valamint a Géza fejedelem téren kis alapterületű, a városrész hangulatá-

Kerámiák exportja

Új kollekcióval készülnek a tavaszi frankfurti nemzetközi kerámiakiállításra és -vásárra a Mezőtúri Fazekasok Népművészeti Szövetkezetének tagjai. A szövetkezet az új formák és minták életre keltésére speciális alkotóműhelyt hozott létre, amelyben négy népművész dolgozik a nagykovácsok hagyományokra jellemző kerámiatárgyak továbbfejlesztésén.

A választék bővítésével azt kívánják elérni, hogy a szövetkezet maga irányítsa piaci kínálatát és a legkényesebb vásárlói igényeket is kielégítse. Az idei 5-5,2 millió forint értékű export helyett jövőre 6-6,5 millió forintnak megfelelő dollárbevételt terveznek. elsősorban a hagyományos felvívópiacról, az NSZK-ból, illetve Franciaországból és Hollandiából. (MTI)

hoz alkalmazkodó, egyedi arculatú boltokat, kisiparos műhelyeket, vendéglátóhelyeket nyitnak. (MTI)

Valutát hoz a rongyszőnyeg

Az idén 40 ezer négyzetméter rongyszőnyeget exportált a Bajai Házipari Szövetkezet, de ennél jóval több piacot is talált volna itthon és külföldön.

A tartós, könnyen kezelhető rongyszőnyegek étkezőfülkék, hétévi házak padlóvédői, díszítői. Több mint

százéves szövészekeken alakul ki sodrott hulladékkal-mékből a tarka rongyszőnyeg, amelyet a hercegzsántói és szeremlei asszonyok otthon készítenek. Szeremlén gondoskodnak arról is, hogy a mesterségnék legye-nek folytatói. (MTI)

A Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelme-

Szellemi értékek cseréje

A nemzetközi vásáron láttam meg a fényképezőgéppel, a jegyzetfüzettel felszerelt kollégát. Legalábbis azt hittem róla, hogy újságíró, mivel ott volt az érdekesebb tájékoztatókon, a pavilonok újdonságainál — ahol csak műszerekről volt szó, vagy műszereket állítottak ki. De tévedtem, az illető nem volt újságíró, sem kolléga — tudósításait egészen másra szánta, mint kinyomtatásra.

Mint megtudtam, ő azért felel egy nagy műszeripari vállalatnál, hogy az itt készülő műszerek formájukat, külső megjelenésüket tekintve sem maradjanak le a világon található versenytársaktól. Nem csinált mást a fényképezőgépes ember, mint a többi, hasonló megbízatású társa, aki a Budapesti Nemzetközi Vásáron látható tárgyakat — gépeket, berendezéseket, hogy úgy mondjam — szakmai, formatervezési szempontból szemrevételezte. Még pontosabban fogalmazva: fontos támpontokat, tapasztalatokat, eredményeket gyűjtöttek, teljesen szabályosan és ésszerűen. Így van ez meglehetősen régóta szinte minden számottevő kiállításon és vásáron, ahol a gyártók árgus szemekkel figyelik egymást, no meg a szakmai divatot. A forma, a külső megjelenés versenyképességet befolyásoló, áralakító tényező. A korszerű, a szó igazi értelmében vett forma hozzájárulhat a termékek piaci és anyagi sikeréhez. Adott termékeknek — így például a szóban forgó műszereknek, híradástechnikai készülékeknek — nem kis mértékben.

Az aránylag egyszerű példa valamit elárul számunkra egy különös „áruclikkról” — a szellemi termékről. Mert ilyen a formatervezés eredménye is — a jól, vonzóan kialakított termék megjelenése. Persze mást is — hogy az efféle áruclikkok éppen így lehetnének — s azok is — az adásvétel tárgyai, mint azok, amelyekről mind-az meg nyilvánvaló, és csakugyan, újabb nem ritka az olyan megállapodás a világpiacra, amelyben a formát, a „kiszérelést”, egy-egy ötletes márkanév stb. értékesítik. Nem más ez, mint a szellemi termékek forgalma, amelyet jegyezni érdemes és szükséges.

Igaz, a mai körülmények között — a józan fontossági sorrendek szerint — nem a fent jelzett szellemi termék a kevés szellemi export-import üzlet tárgya. (Ebben még megelégszünk a közszemlére kitett tárgyak szemrevételezésével...) A legfontosabbak azok, amelyek a műszaki kultúrát javítják, új termékek készítésére, vagy új módon való gyártáshoz segítenek bennünket. Ilyenekről mind gyakrabban hallhat az olvasó: a hétköznapi élet apró tárgyai csakugy, mint nagy értékű termelési eszközök, gépek készülnek alkalmazásukkal. A győri Rába-gyár a MAN licenccel vette meg, a Videoton eredetileg a CII francia nagyvállalat alapgépeinek terveit, gyártási jogát, s ennek alapján látott a termelés megszervezéséhez. Mosonmagyaróváron a MOFÉM külföldi módszert és terméket vásárolt a korszerű csapok, szelepek gyártásához, a SZIM egyik gyára Székesfehérváron az NSZK-cég licenccel alapján készíti a járműprogram fékberendezéseit. És hiszen sorolhatnánk a sort a Rába—Steiger-traktortól a dán jozgrüttig, a hagyományosnál 80 százalékkal jobb hőszigetelésű, NSZK-ból származó ablaktól az automata mosógépig.

A hivatalos statisztikák mindenesetre azt

mutatják, hogy hazánk is kezd felzárkózni ahhoz a folyamathoz, amely a világban évtizedek óta tart, s amelynek az a lényege: amit egyszer valahol megoldottak, föltaláltak, kikísérleteztek, azt célszerűbb megvásárolni, mint újra föltalálni, kikísérletezni. Nálunk, a magyar vállalatok, intézmények gyakorlatában is szaporodnak a szellemi termékekről intézkedő megállapodások, s nem csak azok, amelyekben mi vagyunk a vevők. Persze, ilyenek vannak a többségben, de előfordul olyan is — nemrég az Autóipari Kutatóintézet szakembereinek hasznos motorfeltöltési módszerét vette meg több világcég —, amelyekben hazai vállalatok az eladók. A megelégnél szellemi termék-külkereskedelem végképpen áttörte az értelmesség és a kishitőség korlátait, hiszen a gazdasági eredmények, s főleg a gazdaságosság szemből támasztott követelmények, sürgetik-indokolják az élen járó technika, a hozzáértés, a termék megvásárlását, vagy éppen jó üzletet jelentő értékesítést. Nem véletlen, hogy a külföldi cégekkel kötött kooperációs szerződések nem kis részben arra is irányulnak, hogy folygorsítsák az adott ágazat, termék fejlesztését, korszerűsítését, esetleg eladását külföldön. Így például az NSZK-cégekkel kötött több mint 380 ilyen kooperációs szerződésben igen tetemes aránnyal részesedik a szellemi érték. Emlékezzünk csak: a Bakonyi Művek a Bosch-cég licenccel vásárolta meg, hogy a szerelést modernizálhassa. A vásárlás gyorsan megtérült, s igazolta azokat, akik nagy reményeket mertek fűzni a módszerhez. Hiszen nem csupán a Bakonyi Művekben terjedt el a 3 M módszerrel kombinált új szerelési eljárás, hanem több hazai vállalatnál is, 20, esetenként még nagyobb százalékban javítva meg a termelékenységet. S ha már a szervezésnél tartunk: ki-váló üzletnek bizonyult több könnyűipari vállalatnak az, hogy drága pénzen külföldi szervező intézeteket megbíztak saját termelőapparátusuk ésszerűsítésével. Zalaegerszegen a ruhagyár, s nemrég a győri Richards példája bizonyította: a külföldi kutatási eredmények és hozzáértés itthon gyorsan megtérül, hasznot hajt.

Miért kerül mindez szóba? Miért emlékeztetünk ismét és ismét a szellemi termékek ésszerű fölhasználására, ha kell, megvásárlására, importjára, megszerzésére? Nos azért, mert amikor a gazdaságosság létkérdés termékeink és termelésünk korszerűsítése, az eddigienél is gyorsabb fejlesztése elsőrendű érdekünk. Mikor tudjuk, hogy nagyon sok helyen túlzottan anyag- és munkaigényes a termék és a termelés, sok energiát emésztenek föl. Ilyen helyzetben a technika megújításának, a technológia korszerűsítésének leghatásosabb — és bátran állíthatjuk, nem a legdrágább — módja az, ha az egyszer föltalált, kidolgozott módszereket minél kevesebb huzavonával átvesszük, megvásároljuk, alkalmazzuk.

Sokszor ez nem csak vállalati fejlődésre nyit a meglevőnél jobb lehetőséget, hanem kilendíti a vesztéglétségből a műszaki fejlesztő tevékenységet is. Hiszen senki sem tiltotta meg, hogy az éppen korszerű külföldi szellemi eredményhez hozzáadjuk a magunk tudását, ötletét, tapasztalatát.

K. S.

Megerősödtek az őszi vetések, felszántottak a tavasziak alá

Novemberben még sok helyen lehetett látni hiányosan kelt, foltos őszi vetéseket. Szerencsére a november közepe, végén hullott kiadós csapadék jókor érkezett. Nem ment tönkre a földben a mag, a csapadék után csírázásnak indult s az enyhe, napfényben sem szűkalkódó időjárás gyorsította a kalászosok fejlődését.

A Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelme-

zésügyi osztályán arról tájékoztattak, hogy a korábbi felmérés óta jelentősen javult a gabonák beállottága. A legutóbbi „vetésszámlálás” szerint a terület nagy részén a toállomány négyzetméterenként általában négyszázötven-ötszáz között van, mint 97 ezer hektár őszi káposztát. A szegedi járás homokvidékén nagyban befolyásolta a toállomány alakulását a vetés utáni gondos talajlezáras, a laza homok tömörítése is.

Az őszi, tél eleji időjárás-az eddig nem lehetett panaszas. Voltak ugyan fagyos éjszakák mínusz hat, mínusz nyolc fokkal a gabonák kezdeti fejlődési stádiumában, — alá úgy munkáltak meg az erős lehülés azonban a területet, hogy tavasszal csak átmeneti volt, rövid mindjárt rámeheessenek a ve-

lőseket. A szegedi járás mezőgazdasági nagyüzemei jól vizsgáztak más szempontból is a jövő évre felkészülésből. Mintegy 140 ezer hektáron idejében előkészítették a talajt a tavaszi vetésű növényeknek. Az igényesebb kultúrák — mint például a cukorrépa, a fűszerpaprika, a napraforgó — alá úgy munkáltak meg a területet, hogy tavasszal csak átmeneti volt, rövid mindjárt rámeheessenek a ve-

lőseket. A szegedi járás mezőgazdasági nagyüzemei jól vizsgáztak más szempontból is a jövő évre felkészülésből. Mintegy 140 ezer hektáron idejében előkészítették a talajt a tavaszi vetésű növényeknek. Az igényesebb kultúrák — mint például a cukorrépa, a fűszerpaprika, a napraforgó — alá úgy munkáltak meg a területet, hogy tavasszal csak átmeneti volt, rövid mindjárt rámeheessenek a ve-